

Andrzej Duda

List powitalny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowni Uczestnicy, Organizatorzy i Goście tego spotkania! Panie i Panowie!

Z satysfakcją przyjąłem wiadomość, że XIV Doroczna Konferencja Europejskiej Federacji Narodowych Instytucji na Rzecz Języka odbywa się w Warszawie. To jedno z niewielu tego rodzaju forów służących wymianie informacji, opinii oraz doświadczeń w zakresie monitorowania i badań tak złożonej i dynamicznej rzeczywistości, jaką jest komunikacja językowa. Wspólny dorobek Federacji stanowi cenny wkład w integrację europejską, w rozwój wieloaspektowej współpracy kulturalnej między członkami Unii Europejskiej. Jestem przekonany, że rezolucja, którą podsumują Państwo obrady tegorocznej konferencji, także i tym razem będzie niezwykle interesującą lekturą.

Szanowni Państwo! Żyjemy w dobie żywiłowego rozwoju komunikacji elektronicznej. Ilość różnorodnych treści, które na co dzień wytwarzamy, przetwarzamy, odbieramy i przekazujemy, nie ma precedensu w historii. Jednak nowoczesne technologie niosą ze sobą również zagrożenia, czego przykładem wydaje się być ogromny nacisk na krótkość i prostotę przekazu oraz pewna deprecjacja wartości, jaką jest kultura kontaktu osobistego. Z kolei procesy globalizacyjne oraz problematyka współistnienia przedstawicieli odmiennych kultur rodzą szereg pytań dotyczących języka jako pomostu lub, przeciwnie, bariery i zarzewia potencjalnych konfliktów. Innym zagadnieniem, którego doniosłość jest dostrzegana także poza Unią Europejską, jest postępująca jurydyzacja stosunków społecznych oraz rosnąca rola języka prawniczego. A przecież to tylko niektóre z ważkich kwestii, którą podnoszą dzisiaj językoznawcy.

Dlatego też sprawne i poprawne używanie, ale też nadużywanie języka powinno być przedmiotem stałej, wnikliwej analizy naukowej – nienagannej metodologicznie, prowadzonej zgodnie z regułą obiektywizmu. Szczególnie ważnym tematem tych dociekań jest problem języka jako środka manipulacji, jawnej lub ukrytej agresji lub też jako wehikułu ideologicznej indoktrynacji. Cieszę się, że temat XIV Dorocznej Konferencji EFNIL, czyli stereotypy i uprzedzenia językowe w Europie, wychodzi naprzeciw realnym potrzebom i bolączkom, z którymi borykają się odbiorcy komunikatów medialnych, urzędnicy i petenci, użytkownicy mediów społecznościowych, czy wreszcie wszyscy, którzy chcą lub muszą dokonywać jakichkolwiek samookreśleń. Myślę, że pracując nad rozwiązaniami tych problemów warto poszukiwać złotego środka między dwiema postawami skrajnymi. Z pewnością istnieją takie zachowania użytkowników języka, w obliczu których bierność świata nauki, władz państwowych, organizacji ponadnarodowych

oraz opinii publicznej jest niepożądana. Z drugiej strony aktywna polityka językowa rodzić może pokusy, które chyba najdobitniej ukazane zostały w utworach George'a Orwella. Język jako narzędzie przemocy symbolicznej, jako źródło podziałów i antagonizmów, ale też język spętany arbitralnie wyznaczanymi kanonami poprawności politycznej, poddawany zabiegom w istocie propagandowym, to kwestie, na które wielu Europejczyków jest ogromnie wyczulonych. Chyba najbardziej dotyczy to Polaków i innych narodów europejskich, które wyzwoliły się z jarzma totalitaryzmu.

Ostanie pięć wieków polskiej historii, ewolucja od demokracji szlacheckiej do nowoczesnej demokracji parlamentarnej, a szczególnie doświadczenie okupacji przez nazistowskie Niemcy i komunistyczną Rosję – wszystko to sprawiło, że wolność, także wolność osobista, pluralizm opinii i swoboda ich wyrażania, należą do wartości, które Polacy cenią najwyżej. Pogodzenie tych wartości z działaniami promującymi dobrze pojętą tolerancję, pokój społeczny i wzajemny szacunek między obywatelami państw Unii Europejskiej jest zadaniem, od którego nie możemy się uchylić. Ufam, że prace podejmowane przez Radę Języka Polskiego oraz inne szacowne gremia naukowe zrzeszone w EFNIL okażą się tu nieocenioną pomocą.

Życzę Państwu owocnych, inspirujących obrad, a naszym gościom zagranicznym – wielu miłych wspomnień z pobytu w stolicy Polski. Serdecznie wszystkich Państwa pozdrawiam.

Welcome address of the President of the Republic of Poland

Dear Participants, Organizers and Guests of the meeting, Ladies and Gentlemen,

I was satisfied to learn that the 14th Annual Conference of the European Federation of National Institutions for Language takes place in Warsaw. It is one of few forums aimed at sharing information, opinions and experiences in the area of monitoring and research of such a complex and dynamic reality as linguistic communication. Joint achievements of the Federation constitute a valuable contribution to the European integration, to the development of a multifaceted cultural cooperation among EU members. I am convinced that the resolution which will conclude your deliberations during this year's conference, will provide an interesting reading also this time.

Ladies and Gentlemen, our era is marked by dynamic development of the electronic communication. The number of diverse contents produced, processed, received and transferred by us every day is unprecedented in history. However, modern technologies bring threats with them as well. This seems to be illustrated by a huge pressure on the shortness and simplicity of the message, as well as a certain depreciation of the value of face-to-face contacts. On the other hand,

globalization processes and coexistence of representatives of diverse cultures give rise to a series of questions about the language as a bridge or, on the contrary, a barrier and embers of potential conflicts. Another issue the importance of which is seen also outside the European Union is the progressing juridisation of social relations and a growing role of the legal language. And these are just a few of the crucial matters pointed to by linguists today.

Therefore, a skillful and correct use, but also misuse of the language, should constitute a subject of an ongoing, detailed scientific analysis – methodologically impeccable and conducted in line with the rule of objectivism. The subject of particular importance in this respect is the problem of language as a means of manipulation, of an open or hidden aggression, or as a vehicle of ideological indoctrination.

I am delighted that the subject of the 14th Annual EFNIL Conference, that is: stereotypes and linguistic prejudices in Europe, meets the real needs and maladies faced by recipients of media messages, clerks and customers, users of the social media, or last but not least, by all those who want or have to self-define themselves. I think that while working on how to solve these problems, it is worthwhile to look for the golden mean between two extreme attitudes. Surely, some of the existing behaviours of language users should not go unnoticed by the world of science, state authorities, supranational organizations, or by the public opinion. On the other hand, an active language policy may trigger temptations, which were presented, probably most clearly, in George Orwell's works. Language as a tool of symbolic violence, as a source of divisions and antagonisms, but on the other hand, language bound by arbitrarily defined canons of political correctness, made subject to propaganda tricks are all issues of great sensitivity for many Europeans. It probably concerns to the greatest extent Poles and other European nations who liberated themselves from the yoke of totalitarianism.

The last five centuries of Polish history, the evolution from the Noble's Democracy to the modern Parliamentary Democracy, and in particular the experience of occupation by the Nazi Germany and the communist Russia – as a consequence of all of that – freedom, including the individual one, plurality of opinions and the freedom of expression are among the values which Poles appreciate most highly. Combing those values with actions promoting well-understood tolerance, social peace, and mutual respect among the citizens of the EU member states is the task which we cannot evade. I trust that the works undertaken by the Council for the Polish Language, as well as other respectable scientific entities which are part of EFNIL, will prove to be of invaluable assistance in this respect.

I wish you, Ladies and Gentlemen, a fruitful and inspiring debate and to our foreign guests – many pleasant memories from your stay in the capital of Poland. My best regards to all of you.

Bibliographical information

This text was first published in the book:

Anna Dąbrowska/Walery Pisarek/Gerhard Stickel (eds.) (2017): Stereotypes and linguistic prejudices in Europe. Contributions to the EFNIL Conference 2016 in Warsaw. Budapest: Research Institute for Linguistics, Hungarian Academy of Sciences. [ISBN 978-963-9074-68-2. 280 pages.]

The electronic PDF version of the text is accessible through the EFNIL website at:

<http://www.efnil.org>